N:o 26.

Ank. till Riksd. Kansli d. 10 Mars 1870, kl. 12 midd.

Utlåtande, angående reglering af utgifterna under Riks-statens **Sjette** *Hufvudtitel.*

(2:dra U. A.)

Under *Sjette* Hufvudtiteln, innefattande anslagen till *Civil-departementet*, uppfördes vid sednaste riksdag:

Penningar	7,486,760: 97.
Indelta räntor, beräknade till	197,450: 86.
Indelt spanmål	12,407: 64.
Och oindelt spanmål	19,780: 53.
eller tillhopa R:mt R:dr	7,716,400: —

De förändringar, som i afseende å ifrågavarande hufvudtitel ifrågakommit, omförmälas här nedan i den ordning, hvaruti anslagen äro i Riks-staten uppförda.

Departementets expedition.

1:o. Kongl. Maj:t har beträffande denna expedition föreslagit, att till arfvode åt ett *biträde vid de kommunala ärendenas beredning och expedierande* måtte å extra stat anvisas 1,800 R:dr. Då af Statsråds-protokollet öfver civilärenden den 7 nästlidne Januari (Bil. N:o 5 a sid. 1 och 2) inhemtas, att antalet af kommunala ärenden icke minskats, och att total-antalet af de till Civil-departementets handläggning hörande mål ökats, torde det begärda anslaget, som vid de fyra nästföregående

Angående arfvode åt ett biträde vid de kommunala ärendenas beredning.

riksdagarne blifvit beviljadt att utgå med enahanda belopp, fortfarande vara behöfligt, hvadan Stats-Utskottet tillstyrker,

att för ofvanberörda ändamål må anvisas ett extra anslag af 1,800 R:dr.

Statistiska tabellkommissionen.

Angående aflöningsförhöjning åt en vaktbetjent vid Statistiska Centralbyrån.

2:o. Sedan Chefen för Statistiska Centralbyrån uti underdånig skrifvelse af den 3 November sistlidet år hos Kongl. Maj:t gjort framställning derom, att byråns *vaktbetjentes aflöning* 700 R:dr, som enligt gällande stat utginge med 500 R:dr till en vaktmästare, hvilken åtnjöte fri bostad, och med 200 R:dr till en biträdande vaktbetjent, måtte ökas till 1,000 R:dr, har Kongl. Maj:t, som funnit den föreslagna anslagstillökningen vara af behof påkallad, nu föreslagit, att aflöningsmedlen för Statistiska Centralbyrån måtte med 300 R:dr förhöjas.

Under åberopande af de skäl, som i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 2) blifvit anförda till stöd för den ifrågasatta anslagstillökningen, tillstyrker Utskottet,

att aflöningsmedlen för Statistiska Centralbyrån måtte höjas med 300 R:dr eller till 15,750 R:dr, så att anslaget till Statistiska Tabellkommissionen kommer att uppgå till 30,000 R:dr.

Kommers-kollegium.

Angående indragning eller reglering af bergmästaretjensterna.

3:o. Herr *R. Ehrenborg* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 252) föreslagit, att bergmästaretjensterna i femte och sjette distrikten måtte till en tjenst sammanslås, helst nu genast, men eljest vid nuvarande bergmästarens i femte distriktet afgång.

Då vid behandlingen af nämnda motion Utskottet trott sig finna, att flere af de göromål, som vid sednaste reglering af bergslagsstaten blifvit åt bergmästarne uppdragna, numera dels upphört, t. ex. uppgörande af längder för uppbörden af bergsbrukens riksdagsfullmäktiges arfvoden, dels blifvit till följd af sedermera utvidgad frihet för bergshandteringen betydligen inskränkta, i hvilket afseende bör nämnas Kongl. Förordningen af den 20 September 1859, dels slutligen utan olägenhet kunna till andra tjenstemän öfverlåtas, såsom förvaltningen af grufve-

och malmöreskassorna, utfärdandet af mutsedlar m. m., har Utskottet, som i saknad af erforderlig utredning icke kunnat ingå i någon speciel pröfning af motionärens förslag, deremot ansett det kunna med skäl ifrågasättas, huruvida icke i allmänhet den nuvarande kontrollen öfver nämnda handtering kunde på ett billigare sätt anordnas och besparingarne till grufvedriftens och bergsbrukets fromma nyttigare användas. Vid sådant förhållande får Utskottet med anledning af ofvannämnda motion hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke bergmästaretjensterna må kunna indragas eller genom förändrad distriktindelning dessa tjenstemäns antal förminskas.

Landtmäteristaten.

Angående indragning af andre landtmätaretjensterna m. m.

4:o. Sedan, med anledning af en hos Riksdagen gjord framställning derom, att andre landtmätaretjensterna, såsom numera obehöfliga, måtte indragas, Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 13 Maj 1868 bland annat anhållit, att K. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida en förändrad organisation af landtmäterikorpsen i riket måtte kunna genomföras, så att desse tjenstemäns antal icke blefve större än hvad behofvet kräfde, hade, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 3 och 4) inhemtas, Landtmäteri-styrelsen uti deröfver infordradt underdånigt utlåtande, på anförda skäl, hemställt om vidtagande af åtgärder i sådan riktning, att den till hvarje andre landtmätaretjenst, som kunde komma att indragas, hörande lön, 900 R:dr, måtte under högst 10 år fördelas i två lika expektansarfvoden och tilldelas äldre kommissionslandtmätare att af dem innehafvas, intill dess de blifvit lagligen berättigade till pension å allmänna indragningsstaten, hvarjemte Styrelsen förklarat sig icke kunna afgifva något förslag till omorganisation af landtmäterikorpsen, hvarigenom landtmätarnes antal kunde, utan afbidan på de nu anställdes successiva afgång, minskas till hvad behofvet kräfde, enär alla landtmätare voro genom landtmäteri-instruktionen samt fullmakter och konstitutorial tryggade vid sina befattningars innehafvande intill dess de derifrån erhöllo afsked och vid rättigheten att under tiden få sysselsätta sig med tjenstgöromål i den mån sådana erbjödos.

I detta ämne hafva jemväl andra underdåniga framställningar blifvit gjorda. Landtmätarne i Christianstads län hafva nemligen anhållit, att

nämnda län måtte i landtmäteridistrikt indelas; och sedan en bland landtmätarne i riket bildad förening åt utsedde komiterade uppdragit att utarbeta förslag till en förändrad organisation af landtmäterikorpsen, hafva bemälde komiterade till Kongl. Maj:t öfverlemnat ett sådant, utaf största delen af rikets landtmätare godkändt förslag, åsyftande, bland annat, hela rikets indelning i omkring 200 landtmäteri-distrikt, med en i hvarje distrikt anställd, på stat aflönad landtmätare, på hvilka skulle öfverflyttas ekonomiska karteverkets arbeten samt insamlandet och beredandet af uppgifter för jordbruks-statistiken m. m. Uti häröfver afgifvet utlåtande har Landtmäteri-styrelsen komiterades förslag i hufvudsakliga delar förordat och får, till undvikande af vidlyftighet, Utskottet hänvisa till den redogörelse för så väl komiterades förslag, som nämnda utlåtande, hvilken finnes i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 5 och 6) meddelad.

Jemte det Kongl. Maj:t, som funnit tiden ännu icke vara inne för framläggande af något allmänt regleringsförslag i den af komiterade angifna riktning, beslutat, att Landtmäteri-styrelsens omförmälda utlåtande, i hvad det afsåge landtmäteri-distrikt-indelningen, skulle i ett större antal exemplar till trycket befordras, för att på förhand tillhandahållas dem, hvilka på något sätt kunna komma att i frågans behandling deltaga eller deröfver sig yttra, har Kongl. Maj:t nu endast föreslagit Riksdagen att, derest andre landtmätaretjensterna blefvo af Kongl. Maj:t indragna, vid innevarande års slut de, som då vore lediga eller endast på förordnande innehades, samt de öfriga i mån af innehafvarnes afgång, lönerna, allt efter som de blefvo tillgängliga, måtte af Kongl. Maj:t få användas till landtmätares sysselsättande vid ekonomiska karteverket.

Vid den nådiga framställningen i hvad den afser indragning af andre landtmätaretjensterna, hvilkas bibehållande hvarken Landtmäteristyrelsen eller Landtmäteri-föreningens komiterade förordat, har Utskottet icke haft något att erinra, likasom Utskottet äfven med afseende å den nuvarande landtmäterikorpsens brist på sysselsättning i tjensten och deraf föranledda tryckta ekonomiska ställning, funnit särdeles önskligt, om företrädesvis landtmätare vunne sysselsättning vid det ekonomiska karteverket. Hvad åter angår anvisande af andre landtmätarelönerna, allt efter som de blefvo tillgängliga, till fortskyndande af nämnda karteverk, har Utskottet icke ansett sig kunna förorda en sådan anordning. Att anslå successiva lönebesparingar å ordinarie anslag till ändamål, hvarför extra anslag finnas anvisade, öfverensstämmer icke med det sträfvande efter enkelhet och reda i förvaltningen, som i sednare tider allt mera gjort sig gällande, hvarförutan frågan, huruvida det ekonomiska

karteverket kräfver ett större eller mindre anslagsbelopp, än det nu utgående, endast torde böra betraktas från synpunkten af karteverkets nytta för landet och landets förmåga att understödja detsamma och ej med afseende å de fördelar, som arbetenas bedrifvande i en större skala möjligen kan medföra för dem, som komma att dervid anställas. Derest andre landtmätaretjensterna indragas borde derföre, enligt Utskottets åsigt, de till dem anslagna löner ingå till statsverket; och då, enligt en från Landtmäteri-styrelsen meddelad uppgift, för närvarande 7 dylika tjenster äro lediga eller på förordnande innehafvas, synes anslaget till landtmäteristaten, i nuvarande Riks-stat upptaget till 95,500 R:dr, kunna minskas med det belopp, hvartill lönerna för dessa 7 tjenster sammanlagdt uppgå, eller med 6,300 R:dr. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

a) att Kongl. Maj:ts ofvanberörda förslag, att andre landtmätarnes löner, allt efter som de blifva tillgängliga, må användas till landtmätares sysselsättande vid det ekonomiska karteverket, icke må af Riksdagen bifallas;

b) att Riksdagen måtte för sin del besluta, att andre landtmätare-tjensterna indragas och de till dem anslagna löner statsverket besparas; och

c) att anslaget till Landtmäteri-staten måtte med 6,300 R:dr nedsättas till 89,200 R:dr.

Rikets ekonomiska karteverk.

Angående anslag för ekonomiska karteverket.

5:o. Utaf Statsråds-protokollet (Bil N:o 5 a sid. 9 och 10) inhemtas, hurusom Landshöfdingen S. P. Bergman, som har öfverinseende öfver ekonomiska karteverkets arbeten i Norrbottens län, uppgifvit behofvet af medel för nämnda arbeten under år 1871 till enahanda belopp, som förut årligen utgått, eller 20,000 R:dr, samt att Öfveringeniören Liunggren, hvilken till innevarande års början varit tillförordnad styresman för ekonomiska karteverkets arbeten i öfriga delar af riket, för samma år beräknat utgifterna för sistnämnda arbeten till 60,000 R:dr, till betäckande hvaraf påräknats, utom det ordinarie anslaget 6,000 R:dr och för kartor och egomätningar inflytande medel, förslagsvis upptagna till 4,000 R:dr, jemväl ett från nuvarande beloppet 40,000 R:dr till 50,000 R:dr förhöjdt extra anslag. Såsom skäl för den ifrågasatta anslagsförhöjningen hade af Liunggren anförts, att de årsanslag, som hit-

tills utgått, icke varit tillräckliga; att den i anledning deraf uppkommande skuld, hvilken sedan 1863 existerat och för närvarande uppginge till 7,656 R:dr 82 öre, syntes böra betalas utan reduktion af personal eller arbete; att fem af kartograferna gjort sig förtjente af arfvodestillökning och att två extra kartografer utöfver de redan anställda borde antagas.

Sedan Kongl. Maj:t den 14 sistlidne December ställt karteverket, utom hvad Norrbottens län angår, under Landtmäteri-styrelsen, hvarigenom större delen af det arfvode, som förut utgått till styresmannen, från innevarande års början blifvit disponibel till andra utgifter, hade Kongl. Maj:t den 31 i sagda månad vid fastställandet af karteverkets stat inskränkt utgiftsbeloppen så, att redan med innevarande års anslag karteverkets skuld kunde gäldas. I följd häraf och med antagande, att hvad Kongl. Maj:t uti nästföregående punkt i afseende å andre landtmätarnes löner föreslagit blefve bifallet, har Kongl. Maj:t för det ekonomiska karteverket äskat, utöfver det å ordinarie stat uppförda belopp, 6,000 R:dr, extra anslag af 20,000 R:dr till arbetena i Norrbottens län och 40,000 R:dr till öfriga arbetena eller tillsammans 60,000 R:dr.

Då, enligt hvad Utskottet inhemtat, Kongl. Maj:t vid ekonomiska karteverkets ställande under Landtmäteri-styrelsen tillika anbefallt styrelsen att efter någon tids förlopp på grund af derunder vunnen erfarenhet till Kongl. Maj:t inkomma med underdånig framställning angående de nya eller förändrade föreskrifter, som i ett eller annat hänseende kunde af omständigheterna påkallas, torde på grund häraf och med anledning af de anmärkningar, som under den vid de sednare riksdagarne i ämnet förekomna diskussion blifvit uttalade mot detta karteverks stora kostnader i förhållande till dess långsamma fortskridande, visserligen kunna förväntas, att en ny arbetsplan innan kort må blifva framlagd. I denna syftning har Utskottet jemväl, vid afgifvande af utlåtande angående regleringen af utgifterna under Riks-statens 4:de Hufvudtitel, tillstyrkt aflåtande till Kongl. Maj:t af en underdånig skrifvelse i fråga om åvägabringande af ett närmare samband emellan arbetena för de topografiska, ekonomiska och geologiska karteverken. Emellertid har Utskottet ansett omständigheterna påkalla, att redan nu från ekonomiska karteverket skiljas de kostsamma och för det egentliga karteverket hinderliga arbetena med *utgifning* af kartorna. De obetydliga belopp, hvartill försäljningen af de ekonomiska kartorna årligen uppgår, motsvara icke de stora uppoffringar, staten fått vidkännas för deras utgifning. Enligt en Utskottet af Öfver-ingeniören Liunggren meddelad uppgift hade vid 1868 års slut kostnaden för ekonomiska karteverkets gravyr-

afdelning och alla med karteutgifningen förenade utgifter, uppgått under de föregående 8 åren till en summa af 30,685 R:dr 56 öre, hvaremot försäljningen af gravyrafdelningens karteprodukter vid samma tid inbringat endast 6,604 R:dr 28 öre. Vidare har Utskottet utaf den för karteverket nu gällande stat inhemtat, att aflöningen för 8 gravörer, 3 lithografer samt kartetryckningskostnader för närvarande uppgå till öfver 8,000 R:dr. Den ringa inkomsten af karteförsäljningen torde hafva sin förklaring deruti, att intresset för de utgifna kartorna hufvudsakligen förefinnes endast hos innevånarne i de orter, kartorna omfatta. Billigt synes derföre vara, att de landsting, hushållningssällskap eller kommuner, som önska komma i åtnjutande af en dylik karta, äfven drabbas af de med utgifningen förenade utgifter, helst staten i allt fall förut bekostat det dyrbaraste och väsendtligaste, nemligen den *ritade* kartan. Beloppet af de poster, som i ekonomiska karteverkets utgiftsstat kunna hänföras till utgifningskostnader, öfverstiger, på sätt ofvan är nämndt, 8,000 R:dr, och om endast denna summa från det äskade anslaget afdrages, blifva således tillgångarne för det väsendtligaste arbetet: stomkartors upprättande, derigenom något ökade. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet, som, beträffande det begärda anslaget för kartearbetena i Norrbottens län, icke haft något att erinra, hemställa,

att Riksdagen må Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning på det sätt bifalla, att till ekonomiska karteverket, utöfver det på ordinarie stat derför uppförda anslag, 6,000 R:dr, å extra stat anvisas 20,000 R:dr till arbetena i Norrbottens län och 32,000 R:dr till öfriga arbeten, eller tillsammans 52,000 R:dr; samt att i sammanhang dermed Riksdagen i underdånighet anhåller, att utgifningen på statens bekostnad af de ekonomiska kartorna, utom den öfver Norrbottens län, må tills vidare inställas.

Landsstaterne i länen.

Angående ersättning för indragna landsstatsboställen.

6:o. På sätt Kongl. Maj:t i anledning af Statskontorets underdåniga framställning om uppförande i Riks-staten af ersättning till vederbörande tjenstemän för åtskilliga genom särskilda nådiga beslut till statsverket indragna landsstatsboställen (Statsråds-protokollet Bil. N:o 5 sid. 10 och 11) föreslagit, får Utskottet tillstyrka,

att penningeanslaget under anslagstiteln »landsstaterne i länen» ökas med 3,437 R:dr, men att deremot de in-

delta räntorna under samma anslag minskas med 223 R:dr.

Angående ersättning för expropriera d mark.

7:o. Sedan ett stycke mark blifvit till Uddevalla—Wenersborg—Herrljunga-jernvägen exproprierad från *länsmansbostället Wara stommen* för 271 R:dr 50 öre och Kongl. Maj:t den 31 December 1868 förordnat om sagda belopps öfverlemnande till Riksgälds-kontoret samt anbefallt Statskontoret att till boställsinnehafvaren årligen utbetala 13 R:dr, utgörande omkring 5 procent af expropriationssumman, intill dess ersättningsbeloppet kunde blifva å Riks-staten uppfördt, har Kongl. Maj:t nu hos Riksdagen gjort framställning om anvisande af nämnda ersättningsbelopp; och får Utskottet tillstyrka,

att den innehafvaren af bostället Wara stommen tillerkända årliga ersättning för afkomst af exproprierad jord måtte å anslaget till landsstaterne i länen uppföras med 13 R:dr.

Statens jernvägstrafik.

Angående jernvägstrafikstaten.

8:o. Sedan Styrelsen för statens jernvägstrafik uti afgifvet förslag till omkostnadsstat för *innevarande* år upptagit utgifterna sålunda:

för drift och underhåll	
a) för byråafdelningen, dit milkontoret blifvit från maskinafdelningen flyttadt	180,300: —
b) för banafdelningen	1,195,400: —
c) för maskinafdelningen	1,581,000: —
d) för trafikafdelningen	1,118,300: —
för nya byggnader och anläggningar	161,825: —
för nya inventariers och förlags ökande	79,656: —
Summa R:dr	4,316,481: —

samt i sammanhang dermed anmärkt, att det belopp, 16,481 R:dr, hvarmed nyssnämnda summa öfversteg förut approximativt beräknade kostnader, för hvilka i Riks-staten för år 1870 är uppfördt ett förslagsanslag å 4,300,000 R:dr, motsvarades af besparingar på 1869 års anslag, uppkomna derigenom, att utförandet af åtskilliga för sistnämnda år beräknade arbeten måst uppskjutas till innevarande år, så hade, enligt hvad af Statsråds-protokollet inhemtas, utgifterna för jernvägstrafiken under

under år 1871 af Styrelsen uti två i samma protokoll intagna kalkyler beräknats uppgå till

1:o) för drift och underhåll:	
a) för byråafdelningen	186,000: —
b) för banafdelningen	1,220,000: —
c) för maskinafdelningen	1,654,000: —
d) för trafikafdelningen	1,130,000: —
2:o) för nya byggnader och inventarier	110,000: —
Summa R:dr	4,300,000: —

I den skrifvelse af 31 sistlidne December, hvarmed Styrelsen aflemnat nämnda kalkyler, anfördes hufvudsakligen att, med afseende å det sannolika utbytet af sliper och räler samt de utgifter, en mera försliten rörlig materiel förutsatte, styrelsen ansett nödigt beräkna utgifterna för banafdelningen 25,000 R:dr och för maskinafdelningen omkring 73,000 Rdr högre än för innevarande år; att förhöjningar funnits erforderliga jemväl för byråafdelningen med omkring 6,000 R:dr och å trafikafdelningen med omkring 11,000 R:dr; att deremot minskning i utgifterna under år 1871 vore att emotse i afseende å nya byggnader och inventarier; samt att, ehuru Styrelsen ej vågade framlägga något bestämdt förslag härom, Styrelsen dock, med fästadt afseende å nu kända förhållanden, ansett sig kunna antaga, att utgifterna för nya byggnader och inventarier icke skulle komma att öfverstiga 110,000 R:dr, äfven om deruti inbegrepes större arbeten vid Malmö bangård samt anläggning af en mindre station mellan Malmö och Åkarp, hvarom Styrelsen ärnade afgifva särskildt underdånigt memorial. Slutligen hade Styrelsen tillagt, att då ännu ej kändt vore, huruvida Nordvestra stambanan emellan Carlstad och Arvika i sin helhet eller till någon del komme att under 1871 trafikeras och än mindre huru lång tid af året en sådan trafik kunde ifrågakomma, utgiftsberäkningarne blifvit gjorda utan afseende på nämnda trafik, och att, om berörda del af Nordvestra stambanan komme att under 1871 för trafik öppnas och om än inkomsterna å den nya bandelen skulle betäcka utgifterna för densammas trafikerande, så erfordrades likväl nödvändigt en icke obetydlig tillökning af materialförlaget i allmänhet och särskildt af lokomotiv och vagnar, hvartill det på Nordvestra stambanan beräknade, af byggnadsmedlen utgående anslaget icke vore tillräckligt, men hvarom Styrelsen hade för afsigt att med särskildt memorial i underdånighet inkomma.

Med stöd af hvad Styrelsen för Statens jernvägstrafik sålunda anfört, har Kongl. Maj:t, som, då i beräkningarne icke inginge kostnaderna

för blifvande trafik å Nordvestra stambanan mellan Carlstad och Arvika eller å Sammanbindningsbanan genom Stockholm, ansett den upptagna summan böra ungefärligen motsvara behofvet, föreslagit Riksdagen, att uppföra förslagsanslaget till Statens jernvägstrafik till samma belopp, som för innevarande år, eller 4,300,000 R:dr.

Vid behandling af förevarande nådiga framställning har Utskottet äfven tagit kännedom om de vid remissen af Kongl. Maj:ts Proposition om Statsverkets tillstånd och behof inom Andra Kammaren afgifna, till Utskottet öfverlemnade yttranden i detta ämne. Ett af dessa, nemligen Grefve E. Sparres framställning, åsyftar en nedsättning i anslaget till Jernvägstrafik-styrelsen, hvilkens nuvarande organisation, enligt talarens åsigt, borde förenklas och en mängd derunder lydande tjenstebefattningar indragas. På hvad sätt den omnämnda omorganisationen skulle företagas eller hvilka tjenstebefattningar, som kunde undvaras, är dock icke angifvet. Emellertid har Utskottet vid granskning af förslaget till 1871 års utgiftsstater för jernvägstrafiken äfven trott sig finna, att åtskilliga till besparing ledande förenklingar i administrationen af jernvägarne borde kunna åvägabringas, utan men för trafikens jemna och säkra gång. Hvad först angår sjelfva Styrelsen, har Utskottet ansett de göromål, som för närvarande åligga byråchefen och sekreteraren, vara af beskaffenhet att kunna af samma person bestridas och sålunda en af dessa befattningar indragas. De tvänne hufvudkassörs- och uppbördskassörstjensterna inom kassörskontoret torde vidare utan olägenhet kunna sammanslås och skötas af en tjensteman i likhet med hvad vid flera andra förvaltande verk af större omfattning eger rum. Det arfvode, som för sådan händelse borde till denna tjensteman utgå, synes skäligen kunna bestämmas till 3,000 R:dr jemte högst 1,000 R:dr i missräkningspenningar.

Mot föreståndarens för statistiska kontoret aflöning, som nu utgår med 4,000 R:dr, har anmärkts, att densamma borde kunna nedsättas till 3000 R:dr, då i betraktande tages att chefen för Statistiska Centralbyrån, som har ledningen af hela den officiela statistiken sig anförtrodd, i lön endast uppbär 5,000 R:dr. Slutligen hafva en del af de vid distrikten anställde 11 baningeniörerna ansetts kunna umbäras, helst hvarje distrikt med afseende å banas och byggnaders underhåll och bevakning dessutom förestås af en särskild bandirektör.

De indragningar och besparingar i administrationskostnaderna för Statens jernvägar, hvilka Utskottet sålunda trott kunna vidtagas, har Utskottet, då nu ej är fråga att fastställa en normalstat för detta embetsverk, ansett böra af Riksdagen i underdånighet anmälas hos Kongl. Maj:t, som bäst är i tillfälle bedöma, på hvad sätt ändamålsenliga förändrin-

gar i organisationen af detta embetsverk kunna vidtagas samt besparingar i de dryga trafikkostnaderna ega rum. Då Utskottet i öfrigt vid de gjorda utgiftsberäkningarne icke haft något att erinra, hemställer Utskottet:

a) att förslagsanslaget till Statens jernvägstrafik för 1871 uppföres till samma belopp, som för innevarande år, eller 4,300,000 R:dr; samt

b) att Riksdagen vid anmälan af detta beslut må i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, huruvida icke en förenklad organisation af Styrelsen för Statens jernvägstrafik må vara af behof påkallad, och, i sammanhang dermed, huruvida icke en jemkning af der anställde tjenstemäns arfvoden må vara befogad.

Angående anläggning af en jernvägsstation mellan Ousby och Elmhult vid Södra stambanan.

9:o. Med anledning af en utaf ledamoten af Riksdagens Andra Kammare *Jöns Pehrsson* i Kråkeryd och *Ola Pehrsson* i Starsholma hos Styrelsen för Statens jernvägstrafik gjord framställning, hvilken blifvit med förord af nämnde Styrelse till Kongl. Maj:t öfverlemnad samt äfven af Länsstyrelserna i Christianstads och Kronobergs län i afgifna utlåtanden understödd, har Kongl. Maj:t uti särskild till Riksdagen aflåten nådig Proposition (N:o 9) föreslagit, att en ny mindre jernvägsstation, med benämning Killeberg, enligt en af Intendenten N. F. Frykholm upprättad plan, måtte för en kostnad af högst 30,000 R:dr under loppet af år 1870 anläggas mellan stationerna Ousby och Elmhult vid södra stambanan.

Af den nådiga Propositionen, hvilken blifvit till Stats-Utskottets behandling remitterad, inhemtas, att flere för den ifrågasatta stationsanläggningen intresserade personer förbundit sig att utan ersättning afträda den derför erforderliga jord och att med tillsammans 4,489 R:dr kontanta medel bidraga till kostnaderna för stationsplatsens planering, samt att Trafikstyrelsen, som ansett stationsanläggningen i en framtid blifva nödvändig såsom mötesplats för de på den två mil långa sträckan mellan stationerna Ousby och Elmhult gående bantågen och såsom lastplats för en del af det gods, som nu sändes till nyssnämnda stationer, vid hvilka utrymmet för upplag vore ganska inskränkt och snart nog blefve otillräckligt, den föreslagna stationsanläggningen förordat; och då således denna anläggning både är af ortens innevånare med lifligt intresse omfattad och af Trafikstyrelsen ansetts blifva för rörelsen behöflig, synes giltigt skäl förefinnas att bevilja det anslag, som kan för

ändamålet vara erforderligt; men då vid granskning af det uppgjorda kostnadsförslaget anmärkts, att detsamma borde kunna icke obetydligt nedsättas genom inskränkning i kostnaderna för stationsbyggnaden, användning af gamla räler i stället för nya och af furusliper i stället för dylika af ek m. m., har Utskottet ansett, att den ifrågasatta stationen skulle kunna åvägabringas för en summa af 20,000 R:dr och hemställer i öfverensstämmelse härmed,

att en mindre jernvägsstation må å Södra stambanan anläggas vid Killeberg mellan Ousby och Elmhult och derför ett belopp af högst 20,000 R:dr utgå af förslagsanslaget till Statens jernvägstrafik.

Angående anläggning af en jernvägsstation vid Arlöf.

10:o. Sedan Malmö sockerbruksaktiebolag, med tillkännagifvande, det bolaget ämnade vid Arlöfs by, nära Södra stambanan mellan Malmö och Åkarp, anlägga en fabrik för sockerberedning af hvitbetor, hos Styrelsen för Statens jernvägstrafik hemställt, att å lämplig plats vid nämnda by måtte på Statens jernvägstrafiks bekostnad inrättas en jernvägsstation, hvarvid bolaget, med afseende å den ringa vattentillgången å Malmö station för lokomotivens derstädes behof, erbjudit sig att för Statens jernvägars räkning vid förberörda fabrik tillhandahålla erforderliga qvantiteter färskt vatten, samt Styrelsen med anledning häraf uti ett den 20 nästlidna Januari afgifvet underdånigt memorial, bland annat, anfört, — att det vatten, som vid Malmö jernvägsstation funnes att tillgå, vore af så dålig beskaffenhet, att ej mindre lokomotivens pannor deraf betydligt skadades, än jemväl deras dragkraft tidtals minskades, — att dugligt vatten i allmänhet icke kunde erhållas på närmare håll än Åkarps station, 0,8 mil från Malmö samt, å vissa tider af året, först vid Örtofta, 2,4 mil från samma stad; — äfvensom att, med antagande att en vattenledning framdroges till Malmö, densamma skulle erfordra en längd af $^1/_2$ à $^3/_4$ mil, hvilket åter komme att medföra särdeles dryga kostnader; på grund hvaraf allt och enär ifrågasatta stationsanläggning, hvarför sammanlagda utgifterna beräknats uppgå till 25,800 R:dr, hvaraf 16,800 R:dr för anordnandet af stationen och 9,000 R:dr för nödiga vattenledningar derstädes, enligt Styrelsens förmenande, komme att bereda en afsevärd tillväxt i trafiken, Styrelsen ansåge sig böra i underdånighet föreslå att, på vilkor ett för sådant ändamål med bolaget upprättadt, det underdåniga memorialet följaktigt förslagskontrakt innehölle, en jernvägsstation finge på trafikens bekostnad anläggas å ifrågavarande plats, har Kongl. Maj:t, uti en till Riksdagen den 11 sistlidne Februari aflåten nådig Proposition (N:o 21), till Riksdagens pröfning och god-

kännande öfverlemnat frågan om behofvet af en mindre stations anläggning vid Arlöf.

Hvad här ofvan blifvit i afseende å behöfligheten af den ifrågavarande stationen anfördt, synes Utskottet innebära fullt giltigt skäl för bifall till Kongl. Maj:ts nådiga förslag om dess anläggande, men i likhet med hvad angående den i nästföregående punkt omförmälda station är yttradt, torde jemväl för den nu förevarande anläggningen kostnaderna kunna i någon mån inskränkas och Utskottet tillstyrker derföre,

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga Proposition må på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver anläggning vid Arlöf mellan Malmö och Åkarp af en mindre station med en kostnad af högst 20,000 R:dr, att af förslagsanslaget till Statens jernvägstrafik utgå.

Skiften och afvittringar.

Angående anslag till skiften och afvittringar.

11:o. Enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 21 och 24) inhemtas, hade Landtmäteri-styrelsen, jemte anmälan, att afvittringen i Wester-Norrlands län numera vore fullbordad, uti underdånig skrifvelse af den 30 sistlidne November, under förutsättning att storskiftes- och afvittringsarbetena i Kopparbergs, Jemtlands, Westerbottens och Norrbottens län under nästkommande år skulle bedrifvas i samma omfattning som hittills, beräknat utgifterna för år 1871 till 169,850 R:dr; och har Kongl. Maj:t, med ledning af denna beräkning, dervid icke något varit att anmärka, föreslagit Riksdagen att för ifrågavarande arbetens fortsättande under år 1871 bevilja ett extra anslag till det belopp, som utöfver det ordinarie anslaget, 63,000 R:dr, erfordrades till det beräknade behofvets fyllande, eller, i jemnt tusental, 107,000 R:dr.

Då det onekligen är af vigt att storskiftes- och afvittringsarbetena under den närmaste framtiden må kunna bedrifvas i lika omfattning som hittills, och Utskottet vid granskning af det framlagda stat-förslaget funnit der upptagna utgiftsposter icke beräknade högre än som synts vara oundgängligen erforderligt, tillstyrker Utskottet,

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, för storskiftes- och afvittringsarbetenas fortsättande måtte beviljas, utöfver det ordinarie, till 63,000 R:dr uppgående anslaget, ett extra anslag af 107,000 R:dr.

Angående det ekonomiska karteverkets läggande till grund för afvittringen i Norrbottens och Westerbottens lappmarker.

12:o. Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 26) har Herr *A. E. Ros* anfört att, om de ekonomiska kartearbetena, på sätt de utfördes i Norrbottens län, äfven användes och lades till grund vid de förestående afvittringsförrättningarne i Norrbottens och Westerbottens lappmarker i och för utbrytning af hemman, nybyggen och kronoparker samt stockfångstområden åt sågverken för deras privilegier, hvarigenom afvittringsgöromålen kunde inskränkas till endast ommätning i större skala af åker, äng samt fjell- och myrslåtter-mark, med dessa lägenheters taxering och skattläggning samt bestämmande af området för hvarje lägenhet, så vunnes genom det ifrågavarande karteverket också de fördelar, att afvittringen och skattläggningen i denna vidsträckta landsdel, som innehölle omkring 1,100 qvadratmil, med säkerhet kunde antagas medhinnas flera decennier tidigare och med mångfaldigt mindre kostnader, än om afvittringen skulle utföras utan att föregås af ekonomiska kartearbeten; och har af dessa och i öfrigt anförda skäl motionären föreslagit, att Riksdagen, — med uttryckande af den önskan, att Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, huruvida icke, för åstadkommande af ett skyndsammare och mindre kostsamt utförande af afvittringen och skattläggningen i Norrbottens och Westerbottens lappmarker, det ekonomiska karteverket kunde läggas till grund för nämnda förrättningar, — måtte till Kongl. Maj:ts disposition ställa ett förslagsanslag af 5,000 R:dr, att utgå redan under innevarande år för anställande i Westerbottens län af de trigonometriska mätningar, som för erhållande af säkra ortbestämmelser borde föregå det ekonomiska kartearbetet; — detta dock för så vidt Kongl. Maj:t ansåge det ekonomiska kartearbetet för nämnda ändamål kunna, med besparing af tid och kostnader och utan förnärmande af någons rätt, användas vid de förestående afvittringarne i Lappmarkerna.

Till stöd för denna motion hafva till Utskottet blifvit öfverlemnade åtskilliga handlingar, hvaraf inhemtas, bland annat, att skogsmätning för afvittring af områden åt några sågverk i Westerbotten till ersättning för privilegier kostat, enligt en af styresmannen för afvittringen i detta län meddelad uppgift, ända till 9,441 R:dr pr qvadratmil, och att *afvittringsmätningarne* i Norrbottens kustland, jemlikt afvittringsstyresmannens derstädes intyg, kostat 2,545 R:dr 71 öre, under det att utgifterna för de *ekonomiska mätningarne* i Norrbotten, på sätt chefen för dessa mätningar intygat, utgjort i skogslandet och de bebygda trakterna från och med 388 R:dr till och med 505 R:dr 55 öre samt i fjelllandet endast 110 R:dr, allt för qvadratmil.

Den af motionären föreslagna anordning beträffande afvittringarne i Lappmarkerna afser besparing af tid och kostnader för dessa arbeten,

och detta syftemål synes Utskottet visserligen väl förtjent af uppmärksamhet, men då särskild afvittringsstadga för Lappmarkerna torde vara att förvänta, enär ett af Kammar-kollegium uppgjordt förslag till dylik författning, enligt en från nämnda embetsverk meddelad uppgift, inom kort kommer att till Kongl. Maj:t ingifvas, synas några medel för ofvanberörda arbeten, för så vidt de ej kunna utföras med det till skiften och afvittringar beviljade anslag, icke böra ifrågakomma förr än nämnda stadga blifvit utfärdad. Då vidare de af motionären till stöd för framställningen anförda skäl och omständigheter äfven finnas uttalade i ett af Skogsstyrelsen den 18 Augusti 1869 afgifvet yttrande öfver nyssnämnda förslag och sålunda vid frågans afgörande utan tvifvel kommer att beaktas, hemställer Utskottet,

att Herr Ros' ofvanberörda motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående låne-understöd för laga skiften i Westerbotten och Norrbotten.

13:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 127) har Herr *P. Jonsson*, med hvilken Herr *A. Bäckström* och Herr *Pehr Tjernlund* sig förenat, föreslagit, »att Riksdagen måtte för skiftenas bedrifvande i Westerbottens och Norrbottens län å Riksgälds-kontoret såsom lån anvisa en summa af 50,000 R:dr, för att tillhandahållas de olika länens landsting mot dess ansvarighet för återbetalningen, samt att lånet måtte få återbetalas genom erläggande af 4 procent ränta och 2 procent amortering.»

Äfven vid de två nästföregående riksdagarne hafva motioner blifvit väckta, åsyftande låneunderstöd för laga skiften i de norra provinserna; men dessa motioner hafva, i enlighet med dåvarande Stats-Utskotts i ämnet afgifna utlåtanden, blifvit af Riksdagen lemnade utan afseende på den grund, att, ehuru verkställandet af laga skifte onekligen för jordegaren medförde dryga kostnader och uppoffringar, gagnet och fördelarne af jordens skiftande numera voro så allmänt kända och insedda, att laga skiftesförrättningarne äfven inom Norrland, utan den medverkan från Statens sida, som motionärerna afsett, antagligen skulle komma att fortsättas med all den skyndsamhet, som af omständigheterna påkallades.

Då i ofvannämnda motion icke något blifvit anfördt, som kunnat verkat ändring i den af Riksdagen sålunda tillförene godkända åsigt, föranlåtes Utskottet äfven nu hemställa,

att Herr P. Jonssons förevarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Befrämjande i allmänhet af Jordbruk- och Landtmannanäringar.

Angående prisbelöningar vid landtbruksmöten m. m.

14:o. Med bifall till Landtbruks-akademiens derom gjorda underdåniga framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att följande vid sista och flera föregående riksdagar beviljade extra anslag måtte jemväl för år 1871 anvisas, nemligen:

a) till prisbelöningar vid allmänna Landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och andra jordbruksalster . . . . . 6,000: —

b) till prisbelöningar vid täflingsmöten för gödboskap, smör, ost, fläsk och kött å de orter inom landet, der det kan finnas tjenligast dem anställa och der hushållningssällskapen vilja förena sig om sammanskott af medel till dessa utställningar . . . . . 3,000: —

c) till understöd åt personer af mankönet, som genomgå fullständig lärokurs i boskaps uppfödande, skötsel och vård m. m. . . . . 2,000: —

och *d*) till Svenska trädgårdsföreningen, mot enahanda vilkor, som vid föregående riksdagar bestämts, ... 4,500: —

Summa R:dr 15,500: —

Då dessa anslag fortfarande torde vara af vigt för främjande af jordbrukets, boskapsskötselns, mejerihushållningens och trädgårdsodlingens utveckling, tillstyrker Utskottet,

att ofvan uppräknade af Kongl. Maj:t äskade extra anslag, tillhopa 15,500 R:dr, må för år 1871 af Riksdagen anvisas.

Angående anslag till de geologiska undersökningarne.

15:o. För fortsättande af *de geologiska undersökningarne* har Kongl. Maj:t begärt ett extra anslag för 1871 till belopp af 55,000 R:dr.

Hänvisande till hvad Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 b sid. 26—28) innehåller beträffande detta anslag, som vid de fyra närmast föregående riksdagarne anvisats att utgå med 60,000 R:dr årligen, får Utskottet, som redan i sitt utlåtande angående regleringen af utgifterna under Fjerde Hufvudtiteln tillstyrkt aflåtande till Kongl. Maj:t af en underdånig skrifvelse med anhållan om undersökning i afseende å möjligheten af en närmare samverkan mellan de Topografiska, Ekonomiska och Geologiska kartearbetena, nu endast hemställa,

att Riksdagen till fortsättande af de geologiska undersökningarne måtte för år 1871 anvisa ett extra anslag af 55,000 R:dr.

16:o.

16:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 246) har Herr *J. Borg* af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen ville besluta anslå behöfliga medel dels till aflöning af en i »Finska torkriors» uppförande och användande sakkunnig person, som i hvarje län borde anställas under högst två år, och dels till mindre belöningar åt dem, som låta uppföra dylika rior.

Angående väckt fråga om undervisning i »Finska torkriors» uppförande m. m.

Då frågor af förevarande beskaffenhet synas helt och hållet ligga inom området för hushållningssällskapens och landstingens verksamhet, hemställer Utskottet,

att Herr Borgs ofvanberörda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder.

17:o. Uti underdånig skrifvelse af den 3 sistlidne December hade, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 28—30) inhemtas, Styrelsen för Teknologiska Institutet bland annat anfört, att, enär sistlidna års Riksdag, med anledning deraf att undervisning i väg- och vattenbyggnadskonst meddelades vid Teknologiska Institutet, indragit anslaget för sådan undervisning vid Artilleri-läroverket å Marieberg, samt denna undervisning i följd deraf numera vid sistnämnda läroverk upphört, och Teknologiska Institutet alltså hädanefter komme att blifva landets högsta läroanstalt för civil-ingeniörer, Styrelsen funnit sig böra fästa Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet derå, att den undervisning i väg- och vattenbyggnadskonst, som hittills vid Institutet meddelats, ingalunda kunde anses motsvara nutidens fordringar å ett läroverk, som hade till uppgift att för det allmännas tjenst bilda dylika ingeniörer, och att en utsträckning af lärokursen för civil-ingeniörer derstädes derföre syntes vara af behofvet påkallad. Att den treåriga lärokurs, som vid Institutet för närvarande meddelas, icke kunde vara annat än ofullständig, i jemförelse med lärokurserna för civil-ingeniörer vid de förnämsta utländska tekniska läroverk, hade Styrelsen funnit ådagalagdt genom de upplysningar rörande dessa, som Institutets föreståndare, i en till Institutets lärarekollegii protokoll i ämnet afgifven, den underdåniga skrifvelsen bifogad promemoria lemnat, och vigten af att ifrågavarande undervisning väl ordnades hade Styrelsen ansett aldraminst böra underskattas i Sverige, hvarest så stora jernvägsbyggnader för närvarande voro under arbete och så många väl behöfliga förbättringar inom kommunikationsväsendet ännu återstode att utföra. Styrelsen hade derföre hemställt, att läro-

Angående anslag till teknologiska institutet.

kursen för civil-ingeniörer vid Institutet måtte från och med höstterminen 1871 få utsträckas från 3 till 4 år, för hvilken utvidgning följande förhöjning af Institutets årsanslag erfordrades:

Tillökning i aflöningen åt läraren i väg- och vattenbyggnadskonst	2,250: —
Dito åt läraren i allmän byggnadslära och husbyggnadskonst	550: —
Aflöning till en ny lärare i topografi och geodosi	750: —
Dito till en assistent i väg- och vattenbyggnadskonst . . .	500: —
Summa R:dr	4,050: —

Jemväl Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader hade fästat Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på nödvändigheten att utsträcka kursen för civil-ingeniörers undervisning. Sistnämnda Styrelse hade nemligen uti underdånig skrifvelse den 3 December nästlidet år bland annat yttrat: »Till arfvoden för ingeniörs-elevers undervisning vid Krigshögskolan har under föregående år fått utgå 3,000 R:dr, hvilken summa af nästlidne Riksdag indrogs för år 1870, enär den åsigt gjorde sig vid riksdagen gällande, att ifrågavarande undervisning borde öfverflyttas till Teknologiska Institutet. Härvid blef emellertid ej observeradt, att, när ingeniörer skola för allmänna arbeten bildas vid nämnda Institut, erfordras derför till en del en särskild kurs, och följaktligen tillökning i lärarepersonalens förutvarande åligganden. Styrelsen får derföre nu underdånigst hemställa, att det anslag, som förut till ingeniörs-elevers undervisning utgått till Krigshögskolan, måtte i nåder föreslås att för år 1871 ånyo uppföras, för att utgå till Teknologiska Institutets behof, med 3,000 R:dr».

Kongl. Maj:t, som lika med Styrelserna för Teknologiska Institutet och allmänna väg- och vattenbyggnader ansett en utsträckning af lärokursen för civil-ingeniörs-elever från tre till fyra år vara af behofvet påkallad, har nu föreslagit Riksdagen att bevilja den härför erforderliga anslagstillökningen af 4,050 R:dr, samt, då fjerde årets kurs skulle börja den 1 November 1871, deraf för samma år anvisa ett belopp af 825 R:dr.

Utom andra till detta ärende hörande handlingar har Utskottet äfven tagit kännedom om ofvanberörda, till Teknologiska Institutets lärare-kollegii protokoll afgifna promemoria. De hufvudsakliga skäl, som der anförts till stöd för den ifrågasatta utsträckningen af lärokurserna för civil-ingeniörs-elever äro hemtade från jemförelsen mellan Teknologiska Institutet och åtskilliga uppgifna utländska polytekniska skolor, hvarest, med ungefärligen enahanda kunskapsfordringar för inträde, kurserna upptaga 4½ till 5 år. Utan att underskatta vigten deraf, att ifrågavarande elever beredas tillfälle erhålla en tillräckligt omfattande under-

visning, har Utskottet likväl uti det åberopade förhållandet icke funnit tillräcklig anledning biträda den föreslagna förlängningen af dessa elevers vistande vid Teknologiska Institutet. Utskottet föreställer sig dessutom att någon tids erfarenhet fordrades för att afgöra, huruvida icke genom lämpliga anordningar civil-ingeniörs-elever vid Teknologiska Institutet, likasom tillförene vid Marieberg, på tre år kunna hinna inhemta det för deras yrke erforderliga kunskapsmått. I sammanhang härmed har Utskottet likväl velat erinra derom, att öfverflyttningen af ifrågavarande undervisning till Teknologiska Institutet medfört behofvet af ej endast en ny lärare derstädes i topografi och geodosi, för hvilken aflöningen upptagits till 750 R:dr, utan äfven af någon tillökning i aflöningen för läraren i väg- och vattenbyggnadskonst. Sistnämnda tillökning är af Kongl. Maj:t, under förutsättning af en fyraårig lärokurs, föreslagen till 2,250 R:dr, men torde, med bibehållande af den treåriga kursen, lämpligen kunna inskränkas till 1,750 R:dr; hemställande alltså Utskottet,

att Riksdagen — jemte förklarande, det Riksdagen för närvarande icke funnit skäl bifalla den föreslagna utsträckningen af lärokursen för civil-ingeniörs-elever från tre till fyra år — måtte bevilja till aflöning åt en ny lärare vid Institutet i topografi och geodosi 750 R:dr och till förhöjning i aflöningen för läraren i väg- och vattenbyggnadskonst 1,750 R:dr eller tillhopa 2,500 R:dr, att å ordinarie stat uppföras.

Angående anslag till Stockholms slöjdskola.

18:o. Sedan Kongl. Maj:t i den nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof äskat förhöjning med 10,100 R:dr i det anslag af 46,500 R:dr, som utöfver det ordinarie anslaget, 15,000 R:dr, är för Stockholms slöjdskola provisoriskt å Riks-staten uppfördt, har Kongl. Maj:t under den 18 nästlidne Februari till Riksdagen aflåtit särskild framställning angående anslag till slöjdskolan i Stockholm. Af sistnämnda till Stats-Utskottet remitterade nådiga Proposition (N:o 24) inhemtas, bland annat, att, sedan Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 8 Maj 1867 anhållit att, efter det undervisningsplanen för slöjdskolan blifvit ordnad i öfverensstämmelse med skolans hufvudsakliga syftemål, Kongl Maj:t täcktes för näst sammanträdande Riksdag framlägga ett derefter lämpadt förslag till utgiftsstat, hade Kommers-kollegium, som erhållit nådig befallning att, efter inhemtande af styrelsens för slöjdskolan yttrande och förslag, huru i den af Riksdagen antydda syftning undervisningen kunde ordnas, till Kongl. Maj:t inkomma med detta yttrande jemte eget utlåtande, uti skrifvelse den 15 December nästlidet år i un-

derdånighet öfverlemnat af skolstyrelsen uppgjorda förslag till undervisningsplan samt inkomst- och utgiftsstat för slöjdskolan från och med 1871, hvilka förslag finnas i den Kongl. Propositionen (sid. 6—16) intagna och derföre här endast åberopas.

Hvad undervisningsplanen beträffade hade Kommers-kollegium funnit åtskilliga förändringar deruti vara af omständigheterna föranledda (se sid. 17 och 18), hvarjemte Kollegium på anförda skäl föreslagit vissa nedsättningar i de af skolstyrelsen i statsförslaget upptagna utgiftsposter, uppgående dessa nedsättningar till 1,500 R:dr, hvarigenom summan å utgiftsstaten nedbragts från 81,900 R:dr till 80,400 R:dr, för hvilkas betäckande, med beräkning af skolans fasta inkomster till 23,800 R:dr, ett ytterligare statsbidrag af 56,600 R:dr skulle vara erforderligt. Då en något längre erfarenhet om skolans verksamhet under nya förhållanden, än som ännu kunnat vinnas, vore af nöden för ett jemförelsevis tillförlitligt bedömande af skolans verkliga behof samt jemväl vissa föreslagna, besparing åsyftande förändringar i vilkoren för tillträde till undervisningen ännu icke blifvit tillämpade, hade Kollegium ansett ofvannämnda, utöfver det ordinarie anslaget erforderliga belopp fortfarande böra i Riks-staten provisoriskt uppföras; och har Kongl. Maj:t, som ansett hvad Kommers-kollegium, rörande undervisningsplanen och i öfrigt, för såvidt utgiftsstaten deraf vore beroende, yttrat och hemställt, vara af beskaffenhet att böra af Kongl. Maj:t godkännas, föreslagit Riksdagen att för år 1871, utöfver det anslag af statsmedel, slöjdskolan har sig på ordinarie stat tillagdt, åt nämnda skola anvisa 56,600 R:dr.

De skäl, som af 1867 års Riksdag anfördes till stöd för ofvannämnda underdåniga anhållan, voro hufvudsakligen, att undervisning i slöjdskolan meddelades i åtskilliga ämnen, som tillhörde dels folkskolan, dels andra af Staten eller kommunen underhållna läroanstalter, och att det icke borde åt styrelsen öfverlemnas att efter godtfinnande bestämma kunskapsämnena utöfver den egentliga yrkesbildningen, äfvensom å andra sidan denna sednare icke syntes böra på Statens bekostnad utsträckas till inlärande af speciela handtverk. Åtskilliga förändringar i den ursprungliga undervisningsplanen äro i det af Riksdagen sålunda angifna syfte äfven vidtagna uti det nu föreliggande förslaget. Men då, på sätt ofvan är af Kommers-kollegium erinradt, en något längre erfarenhet om skolans verksamhet under de nya förhållandena, än som ännu kunnat vinnas, är af nöden för ett tillförlitligt bedömande af skolans omfattning och deraf följande anslagsbehof, har Utskottet, lika med Kongl. Maj:t, ansett det nu behöfliga statsanslaget endast böra provisoriskt beviljas, vid hvilket förhållande Utskottet ansett sig icke böra ingå i någon mera

detaljerad pröfning af styrelsens förslag såväl till undervisningsplan som till utgiftsstat. Utskottet, som vid den nådiga framställningen i öfrigt icke haft något att erinra, hemställer alltså,

att Riksdagen, utöfver det å ordinarie stat till slöjdskolan i Stockholm uppförda anslag, 15,000 R:dr, måtte för år 1871 åt nämnda skola anvisa 56,600 R:dr.

Angående anslag till väfskolan i Borås.

19:o. Såsom bidrag till underhållande af *väfsskolan* i Borås har Kongl. Maj:t för år 1871 äskat ett extra anslag af 3,000 R:dr, eller enahanda belopp, som vid hvardera af de två nästföregående riksdagarne beviljats, med vilkor att från länets landsting eller eljest inom orten tillskötes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget. Då, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 32) inhemtas, det begärda anslaget fortfarande är behöfligt och Elfsborgs läns landsting till skolan utfäst ett årligt bidrag af 1,500 R:dr, tillstyrker Utskottet,

att Riksdagen jemväl för år 1871 måtte såsom bidrag till underhållande af väfskolan i Borås anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr.

Angående inrättande af en teknisk skola i Sundsvall.

20:o. Herr *M. Ahlgren* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 171) föreslagit, att till inrättande och underhållande i Sundsvall af en teknisk undervisningsanstalt, organiserad på sätt i motionen blifvit antydt, Riksdagen måtte på anslaget till undervisningsanstalter för slöjderna bevilja ett årligt belopp af 5,000 R:dr, under vilkor att staden Sundsvall åtoge sig att för samma undervisningsanstalt bekosta nödig lokal jemte inredning och uppvärmning; att ifrågavarande tekniska undervisningsanstalt med af Kongl. Maj:t för dess verksamhet utfärdadt nådigt reglemente blefve ställd under inseende af en utaf stadsfullmäktige i nämnde stad vald styrelse, hvars ledamöter inom sig utsåge ordförande; samt att till anskaffande af erforderliga läroapparater för omförmälda undervisningsanstalt ett anslag af 3,000 R:dr måtte för en gång beviljas.

Då de af motionären påpekade förhållanden icke lemna tillräcklig ledning för afgörandet, huruvida staden Sundsvall företrädesvis må vara i behof af en undervisningsanstalt i den af motionären angifna riktning, samt, enligt Utskottets åsigt, frågor af förevarande beskaffenhet i allmänhet icke böra göras till föremål för Riksdagens bedömande innan de varit underkastade vederbörande myndigheters granskning och Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, har Utskottet ansett sig för närvarande icke kunna motionärens förslag understödja, utan hemställer,

att Herr Ahlgrens förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Angående förhöjning af anslaget till resestipendier åt fabriksarbetare.

21:o. Inom Andra Kammaren har Herr *J. G. Granlund* (uti motion N:o 81) föreslagit, att det under Kommers-kollegii förvaltning ställda statsanslag af 6,000 R:dr att årligen utdelas såsom resestipendier åt fabriks- och handtverks-arbetare i de olika yrkena, hvilka önska att i utlandet inhemta praktisk undervisning och erfarenhet i sitt yrke, måtte tills vidare höjas till 12,000 R:dr att, på sätt hittills skett, genom nämnda Kollegium utdelas.

Vid 1862—1863 årens riksdag uppfördes på ordinarie stat ett vid nästföregående riksmöte beviljadt extra statsanslag af 3,000 R:dr årligen till reseunderstöd åt sådane arbetare i de särskilda näringsyrkena, hvilka önska i främmande länder förvärfva sig ökade insigter och konstfärdighet. Detta anslag har, oaktadt det vid derpå följande riksdag höjdes till 6,000 R:dr, visat sig otillräckligt i så måtto att, på sätt motionären påpekat, af ett stort antal kompetente sökande endast få kunnat hugnas med dylikt understöd. Enligt Utskottet från Kommers-kollegium meddelad uppgift utgjorde antalet sökande år 1867 sextioåtta, år 1868 femtiosju och år 1869 sjutio, under det att antalet af dem som under nämnda år åtnjutit understöd endast uppgått till fjorton år 1867, femton år 1868 och sexton år 1869. Med anledning häraf och då det för den inhemska industrien onekligen är särdeles gagneligt att med utmärktare anlag utrustade arbetare i de särskilda yrkena beredas tillfälle att i främmande länder med mera utvecklad industri förskaffa sig ökade insigter, smak och yrkesskicklighet, har Utskottet icke tvekat förorda att nämnda anslag måtte något ökas. Beloppet af anslagsförhöjningen har Utskottet dock ansett skäligen kunna bestämmas till 2,000 R:dr och hemställer derföre,

att ifrågavarande anslag måtte förhöjas med 2,000 R:dr, eller från 6,000 R:dr till 8,000 R:dr.

Angående anordnande af en utsäljningslokal i Paris för Svenska industrialster.

22:o. Till Stats-Utskottet har vidare blifvit remitterad en af Grefve *E. Sparre* inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 190), innefattande förslag, att Riksdagen ville till befordrande af en *utsäljningslokal i Paris* för Svenska industrialster anvisa ett förslagsanslag af 30,000 R:dr, att under loppet af 3 år med högst 10,000 R:dr årligen af Kongl. Maj:t för ändamålet användas.

Angående sättet för åstadkommande af en sådan utsäljningslokal anför motionären, att genom öfverenskommelse med ett Fransyskt handelshus, som kunde bereda en för ändamålet lämplig lokal och i öfrigt

erbjöde tillräckliga garantier, målet säkrast skulle uppnås. Om företaget komme till stånd, borde det påtagligen sjelf bära sina omkostnader, enär näringsidkarne måste betala en viss provision för varornas utställning och försäljning, men i början och intilldess erfarenhet vunnits, om eller till hvad utsträckning Svenska näringsidkare komme att af anordningen sig begagna, kunde man icke begära, att ett handelshus underkastade sig äfventyret att anskaffa erforderlig lokal och i öfrigt vidkännas de kostnader, som blefve oundgängligen nödvändiga. Varande af motionären tillika upplyst, att det handelshus, med hvilket underhandlingar blifvit inledda, förklarat sig villigt att anskaffa lokal samt ombesörja affären emot åtnjutande under loppet af tre år af ett belopp af 10,000 R:dr årligen, jemte ett belopp för en gång af 5,000 R:dr för åtskilliga förberedande anordningar.

Statens åtgärder i afseende å befordrandet af näringar och handel torde få antagas i allmänhet böra åsyfta å ena sidan att genom läroanstalters upprättande m. m. d. bereda dem, som egna sig åt de industriela yrkena, tillfälle att inhemta en efter tidens fordringar lämpad undervisning och å den andra att genom handelstraktater, kommunikationsleders upprättande och förbättrande samt andra till samfärdselns underlättande ledande åtgärder befordra varuutbytet. Den af motionären föreslagna anordningen åter, äfven om den vid utförandet skulle visa sig praktiskt gagnelig, synes Utskottet böra utgöra föremål för de enskilda industriidkarnes egen omtanke, då ju dessa bäst äro i tillfälle bedöma, hvar eller till hvem de förmånligast kunna afyttra sina varor; och Utskottet har af sådan anledning icke kunnat biträda det väckta förslaget, utan hemställer,

att Grefve Sparres ofvanberörda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Undervisningsanstalter för handel och sjöfart.

Angående anslag för undervisning i ångmaskiners konstruktion och behandling vid navigationsskolan i Calmar.

23:o. Med anledning af en utaf Direktionen för *navigationsskolan i Calmar* gjord och af Kommers-kollegium förordad underdånig framställning har Kongl. Maj:t föreslagit att, på det undervisning vid nämnda skola i läran om ångmaskiners konstruktion och behandling må kunna anordnas, anslaget till undervisningsanstalter för handel och sjöfart måtte förhöjas med 500 R:dr.

Hänvisande till den utredning, som rörande denna anslagsfråga finnes intagen i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 32 och 33), får Utskottet uppå der anförda skäl tillstyrka,

att, på det undervisning i läran om ångmaskiners konstruktion och behandling må kunna vid navigationsskolan i Calmar anordnas, anslaget till undervisningsanstalter för handel och sjöfart må med 500 R:dr förhöjas.

Karantänsinrättningen på Känsö.

Angående nedsättning af anslaget till karantänsinrättningen på Känsö.

24:o. Sedan Kongl. Maj:t den 19 Februari sistlidet år beslutit en förändrad organisation af *karantänsinrättningen på Känsö*, hvarigenom utgifterna för denna inrättning, i mån som den förändrade organisationen kunde genomföras, komme att minskas, samt denna omorganisation redan ledt till sådan minskning, att den för innevarande år för inrättningen fastställda utgiftsstat upptoge omkostnaderna till endast 15,850 R:dr, har Kongl. Maj:t föreslagit, att det för nämnda karantänsinrättning uppförda förslagsanslag, 18,500 R:dr, måtte med 2,650 R:dr nedsättas, så att det för år 1871 komme att i Riks-staten utföras med det i omförmälda utgiftsstat upptagna belopp; hemställande Utskottet,

att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, förslagsanslaget till Känsö karantänsinrättning minskas med 2,650 R:dr eller från 18,500 R:dr till 15,850 R:dr.

Kontrollen å bränvinsförfattningarnes tillämpning och restitution af tillverkningsafgift för utfördt bränvin.

Angående nedsättning af anslaget till kontrollen å bränvinsförfattningarnes tillämpning.

25:o. Med anledning deraf att anslaget till *kontrollen å bränvinsförfattningarnes tillämpning och till restitution af tillverkningsafgift för utfördt bränvin*, i innevarande års Riks-stat upptaget till 440,000 R:dr, lemnat betydligt öfverskott icke allenast för 1868 utan äfven för år 1867, har Kongl. Maj:t, som, jemlikt en i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5 a sid. 34) intagen kalkyl, ansett utgifterna å detta anslag böra beräknas till 400,000 R:dr, föreslagit, att ifrågavarande förslagsanslag måtte med 40,000 R:dr nedsättas.

Utskottet, som vid nämnda beräkning icke haft något att erinra, tillstyrker,

att förslagsanslaget till kontrollen å bränvinsförfattningarnes tillämpning och till restitution af tillverkningsafgift för utfördt bränvin må minskas med 40,000 R:dr, eller från 440,000 R:dr till 400,000 R:dr.

Rese-

Rese- och traktamentspenningar m. m.

26:o. Enär anslagen till *rese- och traktamentspenningar* samt till *skrifmaterialier, expenser m. m.* så väl 1868 som flera föregående år varit otillräckliga, har Kongl. Maj:t föreslagit, att dessa anslag måtte förhöjas, det förra med 8,000 R:dr och det sednare med 9,998 R:dr. *Angående förhöjning af anslaget till rese- och traktamentspenningar m. m.*

Då för reda i förvaltningen det onekligen är af vigt, att förslagsanslagen i allmänhet uppföras i Riks-staten med belopp, så nära som möjligt motsvarande dem hvarmed utgifterna i verkligheten utgå, tillstyrker Utskottet,

a) att förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar måtte förhöjas med 8,000 R:dr eller från 15,000 R:dr till 23,000 R:dr, samt

b) att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. likaledes måtte förhöjas med ett för jemnande af Hufvudtitelns slutsumma lämpadt belopp af 10,023 R:dr, eller från 50,046 R:dr 8 öre till 60,069 R:dr 8 öre.

27:o. Beträffande *öfriga* under Sjette Hufvudtiteln uppförda *ordinarie anslag,* deruti förändring icke blifvit ifrågasatt, hemställer Utskottet, *Angående öfriga ordinarie anslag.*

att dessa anslag må bestämmas till enahanda belopp, som i nu gällande Riks-stat äro upptagna;

kommande, i följd af hvad Utskottet sålunda tillstyrkt och föreslagit, Hufvudtiteln att minskas med 12,300 R:dr, och dess slutsumma att uppgå till 7,704,100 R:dr, på sätt närlagda tabell Litt. A närmare utvisar.

28:o. Sedan *Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader* gjort underdånig framställning om löneförhöjningar med 500 R:dr till den tjensteman, som är kamererare och kansli-ledamot, och med 100 R:dr till vaktmästaren hos Styrelsen, har i följd häraf Kongl. Maj:t till *aflöning* åt nämnda Styrelse samt dess tjenstebiträden, hvartill under flera år anvisats 32,800 R:dr årligen, nu äskat ett extra anslag till förhöjdt belopp af 33,400 R:dr. *Angående anslag för Väg- och vattenbyggnads-styrelsen.*

På grund af hvad rörande behofvet af den begärda anslagsförhöjningen finnes i Statsråds-protokollet (Bil. 5 a sid. 34 och 35) anfördt, tillstyrker Utskottet,

att till aflöning åt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader samt dess tjenstebiträden må på extra stat anvisas 33,400 R:dr.

Angående anslag till undersökning för allmänna arbeten.

29:o. Enär behållning vanligen uppkommit å det extra anslag af 30,000 R:dr årligen, som hittills beviljats till *undersökningar och expenser för allmänna arbeten*, har Kongl. Maj:t, i enlighet med derom af Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader gjordt förslag, ansett samma anslag kunna nedsättas med 5,000 R:dr och derföre för år 1871 härtill endast äskat 25,000 R:dr. Utskottet tillstyrker,

att för år 1871 må till undersökningar och expenser för allmänna arbeten på extra stat anvisas ett belopp af 25,000 R:dr.

Angående utrikes resestipendier för medlemmar af Väg- och vattenbyggnads-korpsen.

30:o. Till *stipendier för medlemmar af Väg- och Vattenbyggnadskorpsen* för utrikes resor, i ändamål att studera andra länders allmänna arbeten, har Kongl. Maj:t, med bifall till hvad Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader derom hemställt, äskat ett extra anslag till samma belopp, som vid föregående riksdagar beviljats, eller 2,000 R:dr; och Utskottet tillstyrker,

att det af Kongl. Maj:t sålunda äskade belopp 2,000 R:dr må af Riksdagen beviljas.

Angående anslag för kanalanläggningar m. m.

31:o. Med anledning af de i Kongl. Maj:t nådiga Proposition om statsverkets tillstånd och behof gjorda framställningar om anvisande af medel för *kanal- och slussanläggningar, för hamnbyggnader, för anläggning af nya samt förbättrande eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar*, för befrämjande af *utdikningar och vattenaftappningar* med flera allmänna arbeten, kommer Utskottet att särskildt utlåtande afgifva;

hvilket Utskottet här endast skolat anmäla.

Stockholm den 9 Mars 1870.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARV. FR:SON POSSE.

Reservationer.

vid *5:te punkten* (angående Ekonomiska karteverket):

af Friherre *F. von Essen*, som yttrade: »Under förutsättning att Riksdagen antager det förslag till skrifvelse Stats-Utskottet under Fjerde Hufvudtiteln framställt, nemligen: »att Kongl. Maj:t täcktes taga under ompröfning, i hvad mån de topografiska, ekonomiska och geologiska karteverken kunna med hvarandra ställas i närmare samverkan, efter hvilken plan i afseende på skalor, omfattning och utgifning dessa karteverk framgent må böra fortgå, samt i hvad mån kostnaderna derför må kunna inskränkas» — och då dessutom Kongl. Maj:t i nådig skrifvelse af den 14 December 1869 bland annat befallt General-landtmäteri-styrelsen att efter någon tid, på grund af vunnen erfarenhet, inkomma med underdånig framställning angående de nya eller förändrade föreskrifter, som i ett eller annat hänseende kunna af omständigheterna påkallas, — anser jag att den förändring i ekonomiska karteverkets plan Utskottet föreslår ej nu borde antagas, utan får vördsamt föreslå att Riksdagen i afseende på detsamma måtte bifalla Kongl. Maj:ts Proposition, att *för 1871*

> utöfver det på ordinarie stat uppförda anslaget 6,000 R:dr anvisa ett extra anslag af 20,000 R:dr till arbetena i Norrbottens län och 40,000 R:dr till öfriga arbetena eller tillsammans 60,000 R:dr.»

vid *8:de punkten mom. a* (angående anslag för Statens jernvägstrafik):

af Herr *E. Key*, hvilken yrkade nedsättning i det af Kongl. Maj:t för ändamålet föreslagna anslagsbelopp.

vid *8:de punkten mom. b* (innefattande förslag till underdånig skrifvelse angående organisationen af Statens jernvägstrafik):

af Herr *L. M. Nordenfelt*, som yttrade: »Sedan frågan om organisationen af Statens jernvägstrafiks förvaltning varit före och med mycken skärpa behandlats vid tvänne riksdagar, har Kongl. Maj:t, efter öfvervägande af och med fästadt afseende å hvad dessa begge Riksdagars skrifvelser i ämnet innehålla och sedan Trafik-styrelsen ytterligare sig i frågan yttrat, slutligen den 17 September sistlidet år utfärdat nådig

instruktion för bemälda styrelse, hvarvid Kongl. Maj:t dels lemnat öppna vissa frågor, hvilka, enligt hvad den af Kongl. Propositionen angående jernvägstrafikens utgiftsstat för år 1871 framgår, Kongl. Maj:t velat pröfva, innan han derom definitivt beslut fattar, dels gjort vissa ändringar i det ursprungliga förslaget, hvaribland här må nämnas milkontorets öfverflyttning till byråafdelningen.

Att nu, några månader efter sedan en sålunda tillkommen instruktion blifvit satt i verket, Riksdagen, på sätt Utskottet föreslagit, skulle till Kongl. Maj:t ånyo inkomma med erinringar i denna organisationsfråga, dertill synes mig tiden icke vara lämpligt vald, äfven om jag skulle kunna instämma i de detaljeringar, Utskottet framhållit.

Ehuru jag, i öfverensstämmelse med nyss anförda skäl, icke heller anser lämpligt att för egen del ingå i detalj, kan jag dock ej underlåta att i största korthet bemöta nyssbemälda detaljeringar. Sålunda vill jag endast framhålla, att man af Utskottets yttrande rörande byråchefs- och sekreterare-befattningarne kunde draga den slutsats, att dessa båda befattningar innefattade samma slags åligganden inom en och samma afdelning. Detta är likväl ej förhållandet, ty den sednare, ehuru i instruktionen upptagen inom byråafdelningen, tillhör i sjelfva verket, liksom kansliet i öfrigt, samtliga afdelningarne, ungefärligen i lika mått för hvarje, hvadan således på byråafdelningen endast kommer en fjerdedel. Och huruvida denna fjerdedel borde kunna skötas af byråchefen i förening med dennes öfriga åligganden är, enligt mitt förmenande, af alltför obetydlig vigt att tjena som motiv för en hemställan till Kongl. Maj:t. Beträffande byråchefens åligganden såsom ledamot i styrelsen, har jag, på derom framställd begäran, erhållit besked angående antalet af sådana ärenden, som under 1869 varit föremål för behandling inom Trafik-styrelsen och ledt till egentliga styrelsebeslut, hvaraf framgår, att af dessa ärenden hafva föredragits: af byråchefen 923, revisions- och kassa-ärenden deri inräknade, af föredraganden för trafikafdelningen 800 och af föredraganden för ban- och maskinafdelningarne 186. Då härtill kommer årsberättelsens författande samt att, under general-direktörens eller föredragandenas för de öfriga afdelningarne vistande å linien, byråchefen äfven deltager i handläggningen af sistnämnda afdelningars ärenden, hvilka ej här ofvan inräknats bland dem af honom föredragna och att af den inom styrelsen arbetande personal största antalet tillhör byråafdelningen, så torde icke heller i dessa förhållanden något motiv vara att söka till en underdånig skrifvelse angående den nya organisationen i den syftning Utskottet föreslagit. Angående baningeniörerna vill jag nämna, att deras antal, som 1868 ut-

gjorde 16, numera icke utgör mer än tio, eller en på tio mil, således med mer än en tredjedel förminskats.

Betraktar jag slutligen utgiftsfrågan i sin helhet, och lägger jag märke till den omständighet, att utgifter för drift och underhåll under 1869 med några hundratusen Riksdaler understigit det begärda och af 1868 års Riksdag anvisade förslagsanslag, och tager jag hänsyn till de jemförelsevis tillfredsställande ekonomiska resultaten för sistlidne år, hvaribland jag särskildt tillåter mig framhålla dels utgiftsprocentens nedgående till 56, dels det betydliga öfverskott af mer än 187,000 R:dr, som utöfver beräknad inkomst till statsverket influtit, så måste jag, för min del, ovilkorligen komma till den slutsats, att, då fråga nu är om att ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett förslagsanslag af mer än 4,300,000 R:dr, inga sådana förhållanden äro för handen, som bjuda Riksdagen att ånyo göra erinringar vid en alldeles ny organisation, hvars utförande och tillämpning, enligt hvad ofvan är antydt, innefatta ett tillmötesgående af Riksdagens redan uttalade önskningar, och hvars rubbning väl icke borde af Riksdagen ifrågasättas förr, än densamma åtminstone *någon* tid varit underkastad praktisk pröfning.

Äfven jag anser att betydliga besparingar i trafik-kostnaderna och tillväxt af nettobehållningen ännu skola komma att vinnas, fastän icke på de vägar Utskottet föreställt sig eller genom tillfälliga ingrepp af Riksdagen.

Det är genom fortsatta noggranna beräkningar och försök angående taxor och utgifter, sträng tillsyn ända ned till de minsta detaljer, samt motstånd emot byråkratiska tendenser hos tjenstemännen och emot allmänhetens växande fordringar på hastighet, beqvämlighet och lågt pris, som jag anser bättre resultat af jernvägsförvaltningen vara att söka. Det kraftigaste medel för vinnande af detta ändamål, som jag känner, är att förordna skarpsinniga och kraftiga verkställande direktörer för särskilda distrikt, aflönade endast med en viss del af nettobehållningen.

På grund af hvad jag ofvan anfört, yrkar jag afslag på momentet b af Utskottets förslag.»

af Herr *E. Key*, hvilken ansåg större förenklingar och besparingar i trafikstaten, än de af Utkottet föreslagna, kunna ega rum.

vid *9:de punkten* (angående anläggning af en station vid Killeberg):

af Herr *L. M. Nordenfelt*, som utlät sig: »Oaktadt jag medgifver, att den af Kongl. Maj:t föreslagna jernvägsstationen framdeles blifver behöflig, anser jag dock, att dess anläggande tillsvidare bör anstå, på följande skäl:

1:o. Enligt officiela beräkningar skulle tillväxten uti Statens trafikinkomster till följd af den nya stationsanläggningen obetydligt öfverstiga de påräkneliga utgifterna, oberäknadt ränta på anläggningskostnaden, hvilket dessutom bestyrkes af det förhållandet, att aldra största delen af den trafik, som skulle tillkomma den nya stationen, redan nu upptages af de två närmast belägna stationerna.

2:o. Trafik-styrelsen har i ett förut afgifvit betänkande förklarat den ifrågavarande stationen icke vara af den vigt, att den borde år 1870 anläggas, och jag kan icke finna någon väsendtlig förändring ännu hafva egt rum, vare sig i ortens trafikförhållanden eller i statsverkets ekonomiska ställning.

3:o. Medeltalet af den väglängd, som landsvägsfrakten skulle förkortas för de å den nya stationen trafikerande, går knappt till ½ mil och största förkortningen för någon af dem till en mil.

4:o. Jag finner ingalunda afgörande, att lokala embetsmän tillstyrkt fördelar för de områden, som stå under deras förvaltning, och känner flera fall då stationer på grund af sådana förord blifvit anlagda, hvilka icke varit för jernvägens ekonomi fördelaktiga.

5:o. Jag befarar icke, att de bidrag, som nu erbjudas, skola vägras vid den tidpunkt då statsverkets ställning medgifver, att, utan uppskjutande af för samhället vigtigare ändamål, bevilja medel för den ifrågavarande stationen.

6:o. Sedan man utfört en mindre stationsanläggning, dröjer det ej länge förr än de vid denna station trafikerande påyrka samma beqvämligheter, som finnas vid andra stationer, hvaraf inom kort följer stationens betydliga utvidgande och ökande af utgifterna för densamma, utan att utgifterna för de bredvid liggande stationerna kunna väsendtligen inskränkas.

7:o. Jag är slutligen fullt förvissad om att utrymmet vid de båda närmast liggande stationerna skall befinnas tillräckligt för flera år och att icke heller ännu någon mötesplats erfordras emellan Ousby och Elmhult.»

af Herrar *C. R. von Stockenström, Carl Ifvarsson* och *C. A. V. Kallstenius;*

vid *10:de punkten* (angående anläggning af en station vid Arlöf):
af Herrar *Carl Ifvarsson* och *M. Ahlgren.*

Litt. A,

Riks-statens Sjette

1870 års Riks-stat anslår:															
Penningar.		Indelta räntor, enligt markegång, på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.			
R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.		**Civil-depar-**
36,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,000	—		Statsråden utan departement
17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—		Departements-chefen .....
45,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45,600	—		Departementets expedition ...
86,950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86,950	—		Kommers-kollegium .....
29,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,700	—		Statistiska Tabell-kommissio-
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer i aflöningsanslabyrån..... ....
95,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95,500	—		Landtmäteristaten:
															Nuvarande beloppet .....
															Afgår: Lönerna för sju an-
															R:dr hvardera eller till-
6,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—		För Rikets ekonomiska karte-
77,267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77,267	—		Öfverståthållare-embetet ....
1,075,108	82	153,196	09	5,886	6	12,361	86	7,157	8	15,031	38	1,255,698	15		Landsstaterna i länen:
															Penningar:
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer: Ersättning til tjenstemän för af de boställen .....
															Ersättning för expropriera mark från länsmansbo stället Wara Stommen Skaraborgs län .....
Tpt 1,469,125	82	153,196	09	5,886	6	12,361	86	7,157	8	15,031	38	1,649,715	15		

Hufvudtitel.

mentet.	Förslag till blifvande Riks-stat:											
	Penningar.		Förslagsanslag.								Summa Riksmynt.	
			Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
							Mått.		Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.			
	R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
..... 3 à 12,000: —	36,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,000	—
.....	17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
.....	45,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45,600	—
.....	86,950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86,950	—
en:												
.....29,700: —												
et för Statistiska Central-												
..... 300: —	30,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—
.....95,500: —												
re landtmätare à 900												
ammans ..... 6,300: —	89,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89,200	—
erk, *Reservationsanslag*	6,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—
.....	77,267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77,267	—
.....1,075,108: 82.												
andsstats-												
ånträdda												
,437: —												
13: — 3,450: — 1,078,558: 82.												
Transport 1,078,558: 82.	388,017	—	—	—	—	—	—	—	—	—	388,017	—

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.		
	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	
Tpt	1,469,125	82	153,196	09	5,886	6	12,361	86	7,157	8	15,031	38	1,649,715	15	Bibehållna indelningar och Ränta: Nuvarande beloppet ...
															Afgår: Räntor af till indragna boställen .....
															Tionde .....
															Oindelt spanmål, såsom i
	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	Särskildt *förslagsanslag* för Landshöfdingens i Wester-
															Till bestridande af lösen persedlar .....
	4,300,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,300,000	—	Statens jernvägstrafik, *förlen* utgå .....
	1,039	13	17,423	71	4	1	8	61	38	1	80	01	18,551	46	Gästgifvares friheter: Penningar, såsom i 187
															Bibehållna indelningar och dana: Ränta .....
															Tionde .....
															Oindelt spanmål, såsom i
	125,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125,000	—	Till lättnad för skjutsningsbestrides och är särdeles
	50	—	184	69	17	7	37	17	—	—	—	—	271	86	Färjor och färjekarlar: Penningar, såsom i 1870
															Bibehållna indelningar och dana: Ränta .....
															Tionde .....
Sgr	5,900,214	95	170,804	49	5,908	4	12,407	64	7,195	9	15,111	39	6,098,538	47	
Tpt	5,900,214	95	170,804	49	5,908	4	12,407	64	7,195	9	15,111	39	6,098,538	47	

	Förslag till blifvande Riks-stat:											
	Penningar.		Förslagsanslag. Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.	
	R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
Transport 1,078,558: 82.	388,017	—	—	—	—	—	—	—	—	—	388,017	—
ersättning för indragna sådana:												
..... 153,196: 09.												
Statsverket												
..... 223: — 152,973: 09.												
..... 12,361: 86.												
1870 års Riks-stat ..... 15,031: 38.	1,078,558	82	152,973	09	12,361	86	7,157	8	15,031	38	1,258,925	15
landsstaterna i länen:												
Norrlands län lön:												
för åtskilliga i lönen ingående ränte-												
.....	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—
slagsvis beräknadt att af trafikmed-												
.....	4,300,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,300,000	—
års Riks-stat ..... 1,039: 13.												
ersättning för indragna så-												
..... 17,423: 71.												
..... 8: 61.												
1870 års Riks-stat ..... 80: 01.	1,039	13	17,423	71	8	61	38	1	80	01	18,551	46
tungan, der den genom entreprenad												
tryckande, *Reservationsanslag*	125,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125,000	—
års Riks-stat ..... 50: —												
ersättning för indragna så-												
..... 184: 69.												
..... 37: 17.	50	—	184	69	37	17	—	—	—	—	271	86
Sgr	5,897,664	95	170,581	49	12,407	64	7,195	9	15,111	39	6,095,765	47
Transport	5,897,664	95	170,581	49	12,407	64	7,195	9	15,111	39	6,095,765	47

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.		
	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	
Tpt	5,900,214	95	170,804	49	5,908	4	12,407	64	7,195	9	15,111	39	6,098,538	47	**Jordbruket, handeln**
															Reserva-
	63,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63,000	—	Skiften och afvittringar.....
	12,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—	Vägar och kommunikationer
	164,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	164,600	—	Undervisningsanstalter för
	43,450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43,450	—	Landtbruksingeniörer och de-
	40,900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,900	—	Befrämjande i allmänhet af
	49,545	—	—	—	—	—	—	—	330	7	694	47	50,239	47	Hästafvelns förbättrande .....
	221,650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	221,650	—	Undervisningsanstalter fö
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer: Förhöjning giska institutet .....
															Dito för slöjdskolan
	25,500	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	25,500	—	Befrämjande i allmänhet a
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer: Förhöjning åt sådane arbetare i d hvilka önska att i främ sig ökade insigter oc
	48,350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48,350	—	Undervisningsanstalter fö
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer: Förhöjning gationsskola för under om ångmaskiners kon
	22,500	—	—		—		—	—	—	—	—	—	22,500	—	Befrämjande i allmänhet a
	8,700	40	23,700	10	—	—	—	—	5	4	11	34	32,411	84	Befrämjande i allmänhet a
															Penningar, såsom i 187
															Bibehållna indelningar oc dana .....
															Oindelt spanmål, såsom
	16,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,100	—	Fiskerinäringens understö
S:gr	716,295	40	23,700	10	—	—	—	—	336	1	705	81	740,701	31	
Tpt	6,616,510	35	194,504	59	5,908	4	12,407	64	7,532	—	15,817	20	6,839,239	78	

		Förslag till blifvande Riks-stat:											
		Penningar.		Förslagsanslag. Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål. Mått.		Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.	
		R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
Transport		5,897,664	95	170,581	49	12,407	64	7,195	9	15,111	39	6,095,765	47
och näringarne.													
tionsanslag.													
.....		63,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63,000	—
.....		12,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—
jordbruk och landtmannanäringar.....		164,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	164,600	—
ras biträden		43,450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43,450	—
jordbruk och landtmannanäringar.....		40,900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,900	—
.....		49,545	—	—	—	—	—	330	7	694	47	50,239	47
bergsbruk och slöjder:													
.....	221,650: —												
anslaget för Teknolo-													
.....	2,500: —												
Stockholm	10,100: —	12,600: —		234,250	—	—	—	—	—	—	—	234,250	—
slöjderna:													
.....	25,500: —												
anslaget till reseunderstöd													
särskilda näringsyrkena,													
mande länder förvärfva													
konstfärdighet	2,000: —			27,500	—	—	—	—	—	—	—	27,500	—
handel och sjöfart:													
.....	48,350: —												
anslaget till Calmar navi-													
visningsmeddelande i läran													
struktion och behandling	500: —	48,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48,850	—
handel och sjöfart		22,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,500	—
bergsbruket:													
års Riks-stat.....	8,700: 40.												
ersättning för indragna så-													
.....	23,700: 10.												
1870 års Riks-stat.....	11: 34.	8,700	40	23,700	10	—	—	5	4	11	34	32,411	84
.....		16,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,100	—
	S:gr	731,395	40	23,700	10	—	—	336	1	705	81	755,801	31
	Transport	6,629,060	35	194,281	59	12,407	64	7,532	—	15,817	20	6,851,566	78

	1870 års Riks-stat anslår:														
	Penningar.		Indelta räntor, enligt markegång på förslag.		Spanmål. Indelt på förslag. Mått.		Spanmål. Indelt på förslag. Värde à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Spanmål. Oindelt. Mått.		Spanmål. Oindelt. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.		
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr.	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	6,616,510	35	194,504	59	5,908	4	12,407	64	7,532	—	15,817	20	6,839,239	78	
															Diverse
	110,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110,000	—	Utflyttningshjelp efter skif-
	4	18	—	—	—	—	—	—	1,264	—	2,654	40	2,658	58	Ersättning till Sala bergs- förvandling eller afskrif-
	4,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,500	—	Odlingshjelp för kronony-
	2,700	36	2,946	27	—	—	—	—	623	3	1,308	93	6,955	56	Jordförluster genom kanal-
															Penningar, såsom i 1870
															Bibehålina indelningar och sådana.....
															Oindelt spanmål, såsom i
	18,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18,500	—	Karantäns-inrättningen på högst 15,850 R:dr.
															Nuvarande beloppet .....
															Afgå.....
	188.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188,000	—	Till aflösning af Öresund-
	26,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26,500	—	Till aflösning af Schelde-
	440,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	440,000	—	Kontrollen å bränvinsför- tution af tillverkningsaf-
															anslag:
															Nuvarande beloppet .....
															Afgå.....
	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	Rese- och traktamentspen-
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer, förhöjning.....
	50,046	08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,046	08	Skrifmaterialier och ex-
															Nuvarande beloppet .....
															Tillkommer, förhöjning.....
	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	Extra utgifter, *Reservations-*
S:gr	870,250	62	2,946	27	—	—	—	—	1,887	3	3,963	33	877,160	22	
S:a	7,486,760	97	197,450	86	5,908	4	12,407	64	9,419	3	19,780	53	7,716,400	—	

Anm. Minskningen i Hufvudtiteln

	Förslag till blifvande Riks-stat:											
	Penningar.		Förslagsanslag. Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Förslagsanslag. Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Förslagsanslag. Oindelt spanmål. Mått.		Förslagsanslag. Oindelt spanmål. Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.		Summa Riksmynt.	
	R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.	Kub.-f.	k.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
Transport	6,629,060	35	194,281	59	12,407	64	7,532	—	15,817	20	6,851,566	78
anslag.												
ten, *Förslagsanslag*	110,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110,000	—
lag för förlust genom vissa räntors ning	4	18	—	—	—	—	1,264	—	2,654	40	2,658	58
byggare, *Förslagsanslag*	4,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,500	—
och väganläggningar, *Förslagsanslag:*												
års Riks-stat 2,700: 36.												
ersättning för indragna 2,946: 27.												
1870 års Riks-stat 1,308: 93.	2,700	36	2,946	27	—	—	623	3	1,308	93	6,955	56
Känsö, *Förslagsanslag.*												
18,500: —												
2,650: —	15,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,850	—
ska tullen, *Förslagsanslag*	188,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188,000	—
tullen, *Förslagsanslag*	26,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26,500	—
fattningarnes tillämpning och restigift för utfördt bränvin, *Förslags-*												
440,000: —												
40,000: —	400,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400,000	—
ningar, *Förslagsanslag:*												
15,000: —												
8,000: —	23,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23,000	—
penser, ved m. m., *Förslagsanslag:*												
50,046: 08.												
10,023: —	60,069	08	—	—	—	—	—	—	—	—	60,069	08
anslag	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—
S:gr	845,623	62	2,946	27	—	—	1,887	3	3,963	33	852,533	22
Summa	7,474,683	97	197,227	86	12,407	64	9,419	3	19,780	53	7,704,100	—

utgör således 12,300 R:dr.

Tab. Litt. B.

Extra Statsregleringsanslag under Sjette Hufvudtiteln.

		Stats-Utskottet föreslår. R:dr	ö.
Civil-departementets expedition.			
Arfvode åt ett biträde vid de kommunala ärendenas beredning och expedierande		1,800	—
För Rikets ekonomiska karteverk		52,000	—
Skiften och afvittringar		107,000	—
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.			
Till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner m. m.	6,000: —		
„ prisbelöningar vid täflingsmöten för gödboskap, smör, ost, fläsk och kött	3,000: —		
„ understöd åt personer af mankönet, som genomgå fullständig lärokurs i boskaps uppfödande, skötsel och vård m. m.	2,000: —		
„ understöd åt Svenska Trädgårdsföreningens elevskola	4,500: —		
„ fortsättande af de geologiska undersökningarne och utgifvande af derpå grundade kartor	55,000: —	70,500	—
Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder.			
Bidrag till underhållande af väfskolan i Borås		3,000	—
Diverse anslag.			
Till aflöning åt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader samt dess tjenstebiträden	33,400: —		
„ undersökningar och expenser för allmänna arbeten	25,000: —		
„ stipendier för medlemmar af Väg- och Vattenbyggnadskorpsen för utrikes resor i ändamål att studera andra länders allmänna arbeten	2,000: —	60,400	—
	Summa	294,700	—

Stockholm, 1870. Associations-Boktryckeriet.